

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Ve Genel Yetkinlik Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma; Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Örneği

Ebru Olcay KARABULUT¹, Pınar Karacan DOĞAN²

Öz

Bu çalışma beden eğitimi ve spor yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin genel yetkinlik inançları ve girişimcilik düzeylerinin farklı demografik değişkenlerle belirlenmesi amacıyla yapılan tarama modeli bir araştırmadır. Örneklem Grubunu, beş farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokullarında okuyan ve tesadüfi yöntem ile seçilmiş olan 486 kadın, 643 erkek olmak üzere toplam 1129 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Yılmaz ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilen ve 36 maddeden oluşan Girişimcilik Ölçeği ve Jerusalem ve Schwarzer (1992) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlama çalışmaları Çelikkaleli ve Çapri (2008) tarafından yapılmış olan 10 maddeli Genel Yetkinlik İnancı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri için aritmetik ortalama ve frekans dağılımları alınmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların gelecek kaygısı ve cinsiyet değişkenleri ile anketlerin puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla t-Testi, gelecekle ilgili kariyer hedefleri ile anketlerin puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmış ve elde edilen bulgular ve tablolar halinde sunulmuştur. İstatistiksel anlamlılık için ise .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir. Sonuç olarak, araştırma grubunun yüksek genel yetkinlik inancına ve girişimcilik düzeyine sahip olduğu, gelecek kaygılarının olduğu, en çok eğitim aldıkları işi yapmak istedikleri, gelecek kaygıları ve cinsiyet değişkenleri ile genel yetkinlik inancı ve girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler; Girişimcilik, Spor, Genel Yetkinlik, Beden Eğitimi

A Research On University Students' Level Of General Competence And Entrepreneurship Tendency: Exaple Of School Of Physical Education And Sport

Abstract

This research which is made with the aim of determining physical education and sports academy students' general comptence beliefs and enterpreneurship levels by different variables is a scanning methodical research. Sample group consists of 486 female and 643 male of 1129 students in all who was chosen by chance from 5 different universities' physical educaton and sport students. In research , general competence belief scale with 10 items which was improved by jerusalem and schwarzer (1992)and whose turkish version studies was made by Çelikkaleli ve Çapri (2008) , and the enterpreneurship scale with 36 items which was improved by Yılmaz ve Sümbül (2009) were used as a data collection tool. Aritmetic mean and frequency distribution was calculated for statistical analyses of the data collected in research. The T-test was carried out to determine the reation between the sporter's future anxiety, gender variables and survey scores. Krusokal Wallis test was carried out to determine the relation between the career objectives for future and the survey scores. And the achieved findings was submitted by charts. And 0.5 significance level was chosen for statistical significance As a result, it is seen that research group has high genereal comptence belief and enterpreneurship level, future anxiety, want to do the job they got education from most , and there is no meaningful relationship between the variables of future anxiety and gender and general competence belief and enterpreneurship levels.

Key words : Entrepreneurship, Sport, General Competence, Physical Education

¹Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve SporYüksekokulu, ebolka@hotmail.com

²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, pinarkaracan@gmail.com

GİRİŞ

Tüm toplumlar, kendisini oluşturan bireylerin ihtiyaçlarını giderdiği ve bu ihtiyaçları karşılayan kurumsal yapılarını sürdürülebilir kıldıkları sürece ayakta kalabilirler. Bir taraftan bu kurumsal yapılar varlığını devam ettirirken, diğer taraftan günümüzün yeniliklerine uyum sağlama gereksinimi, sürekli olarak toplumsal değişim ve hareketi de zorunlu hale getirmektedir.

Ekonomi önemli toplumsal kurumlardan birisidir ve bir yandan toplum yapısındaki önemli konumunu korurken, bir yandan da gelişim ve değişime bağlı olarak alt birimlerinde profesyonelleşme yoluna gitmekte ve yeni alt kurumlar oluşturmaktadır. Girişim olgusu da bu alt kurumlardan biri olarak karşımıza çıkmakta, toplumsal yapının geleceğine yönelik ekolojik tehditlerin ortadan kaldırılmasında etkin görev üstlenmektedir (Yılmaz, 2014).

Shane ve Venkataraman (2000) girişimciliği bireylerin belirli fırsatlardan yararlanmak için çeşitli süreçlerin ve kaynakların araştırıldığı, değerlendirildiği ve faydalandığı bir süreç olarak da tanımlamaktadır. Girişimciliğin ortak özellikleri arasında yaratıcı ve yenilikçi faaliyetlerde bulunmak, gözlem yeteneğine sahip olmak, hayal gücü, hırs, istek, tutku, (Similar ve Sexton 1996), enerjik, inatçılık ve yaratıcılık (Bridge,1998), kar elde etmek (Hallak at all, 2011) inisiyatif almak, ikna edebilmek, problem çözebilmek (Gibb, 1987), motive edebilmek, gerekli kaynaklara sahip olabilmek (Gibb ve Ritchie, 1982) gibi özellikler yer almaktadır.

Bir çok araştırmacı tarafından girişimciliğin sadece doğuştan gelen bir özellik değil aynı zamanda eğitim ve öğretim faaliyetleri sonucunda edinilen bir davranış değişikliği olduğu belirtilmektedir. Bu varsayım, girişimcilik eğitimi almamış bireylerin girişimsel öz yeterliliklerinin farkında olmaları her zaman mümkün olmayabilir. Bu farkındalığı sağlamak için girişimcilik eğitimi de önemlidir. Verilen girişimcilik eğitiminin, bireylerin bu yeterliliklerinin farkında olmalarına ve bu girişimcilik potansiyelin ekonomik katma değere dönüştürmede fırsatlar sunabileceği faydalı olacağı bir gerçektir (Tağraf ve Halis, 2008).

Günümüzde girişimciliğin çok büyük önem kazanmıştır. Girişimci karakterli insanların tespit edilmesi ve bunların üniversite gibi eğitim veren kurumlar tarafından doğru şekilde eğitilip topluma kazandırılması çok önemlidir. Girişimcilik eğitimlerinin ekonomik sektörlerin ihtiyaçlarını karşılar nitelikte planlanıp uygulanabilmesi için üniversitelere büyük görevler düşmektedir. (Lekoko at all., 2012).

Girişimcilik, yeniliğin güç kaynağı olduğu için önemlidir (Hindle ve Yencken 2004) Fakat yeniliğin sadece mevcut sektörler ile sınırlı kalmaması ve ekonomik hareketi hızlandırıcı her sektörde kendini göstermesi bir gereklilik haline gelmiştir. Son zamanlarda ekonomik kalkınmaya daha fazla etki ettiği için spor sektörü de bu kapsamda değerlendirilmelidir (Demir ve ark., 2015).

Sporla girişimcilik, daha ileri çalışmaların yapılmasını sağlamak ve girişimcilik literatürüne girişimciliğin incelenme yolunu anlamak ve girişimciliğin örgütlerde/organizasyonlarda nasıl deneyimlendiğini görmek açısından katkıda bulunabilir. Genel performanslarını artırmak için sporla ilgili örgütler tarafından girişimciliğe; işbirlikçi, toplum odaklı ve stratejik bir şekilde yaklaşmaktadır. Girişimciliğin iç ve dış paydaşları içeren yararlanıcıları sporcular, taraftarlar, müşteriler, hükümetler, sponsorlar, topluluklar ve

çalışanlardır. The Sports Journal’da spor alanında girişimci, yöneticilik yapan, örgütleyebilen ve bir iş girişiminde bulunurken riski kabul eden kişi olarak tanımlanmıştır. (Ratten, 2010). Ayrıca spor ile ilgilenen örgütler girişimcilik rolü diğer endüstrilerden farklıdır. Girişimcilikle ilgili spora özgü faktörler kitle iletişim gücü, sosyal etkileşim ve spora olan genel taleptir. Girişimciliğin iç ve dış paydaşları içeren yararlanıcıları sporcular, taraftarlar, müşteriler, hükümetler, sponsorlar, topluluklar ve çalışanlardır. (Ekmekci ve İrmış, 2017).

Girişimcilik eğilimi, bireyin yeni bir girişimde bulunarak işini yapma konusundaki istek, kararlılık ve yatınlığını ifade etmektedir (Bozkurt, 2011; Chelariu, et al, 2008; Wiklund ve Shepherd, 2008). Üniversitede okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimi dediğimizde karşımıza potansiyel girişimci kavramı çıkmaktadır. (Chelariu et al.,2008). Beden eğitimi ve sporda ise bu durum özel spor salonları açmadan, sporcu içeceklerinden gelir elde etmeye, büyük spor organizasyonları düzenlemeden, beden eğitim bölümlerine öğrenci hazırlamaya, spor alanında yeniliklere açık olmadan, teknoloji kullanımına kadar, özel localarda maç seyretmek için istenilen paralar, sporcular için üretilen özel sportif malzemelere kadar, spor masajından, spor hekimliğine, reklamdan, sponsorluk, ampute sporcular için malzeme, kulüplerin markalaşması ve takım renkleri veya logolarının bulunduğu eşyalara kadar geniş bir yelpazeye ile karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde ve dünyada yaşanan teknolojik ve ekonomik gelişimler göz önüne alındığında, günümüzde bulunan çok sayıda spor yüksekokulları ve fakültelerden mezun olacak veya olmuş öğrencilerin yeni iş alanlarında veya kamuda görevlendirilmelerine daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu potansiyel girişimci olarak düşünülen öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesi ve girişimcilik faaliyetlerine yönlendirilmesi önem arz etmektedir.

Öğrencilerin girişimci özelliklerini etkileyen faktörlerden birisi de yetkinlik – yeterlilik inançlarıdır. Kendini bir konu hakkında yetkin hissedeni kişi girişimcilik faaliyetlerinde daha başarılı olacaktır. Bu açıdan bakıldığında yetkinlik inancı da önem kazanmaktadır. Çünkü başarıma isteği, hırs, kendine güven, risk alma, kendini yetkin hissetme gibi bazı zihinsel kabiliyetler parayla satın alınamaz özelliklerdir (Lambing ve Charles, 2000).

Yetkinlik inancı (self-efficacy belief) Sosyal Öğrenme Teorisi’nin en önemli kavramlarından birisidir. Bandura (1986) tarafından “kişilerin bir performansı gerçekleştirebilmek için gerekli olan davranışları bir araya getirmeye ve organize ettiği bu davranışları gerçekleştirebilme kapasitelerine olan güvenleri hakkındaki inançları” olarak tanımlanmıştır. Bireylerdeki yetkinlik inançları, hangi faaliyetleri seçecekleri, bu faaliyetlerde bulunurken ne kadar efor sarfedeceklerini ve ortaya çıkan problemler karşısında ne kadar kararlı ve azimli davranabileceğinde etkili olabilmektedir .

Yaygın bir düşünce olarak “Yetkinlik inancı” “alana-özel yetkinlik” olarak kullanılmasına karşın, Zhang ve Schwarzer (1995) ve Choi (2004) gibi bazı araştırmacılar “genel bir yetkinlik inancı” kavramının üstünde durmaktadır. Alana özel yetkinlik inancı; bireyin üstlendiği özel bir görevde yada bulunduğu özel bir durum karşısında üzerine düşen sorumlulukları ve görevleri başarıyla gerçekleştirebileceğine ilişkin yeteneğine olan güveni olarak tanımlanabilir (Bandura 1986). Luszczynska ve ark. genel yetkinlik inancının tanımını , öncelikle geniş bir davranış yelpazesi düşünüldüğünde, kişinin başarılı olabileceğine ve başarabileceğine inandığı sonuçlar ve bu yönde gösterebileceği davranışlarıyla ilgili yeteneğine olan inançtır şeklinde tanımlamıştır (Akt: Çelikkaleli ve Çapri, 2008).

Yeterlik inancı, insanların düşünce biçimlerini ve duygusal tepkilerini de etkilemektedir. Yüksek düzeyde öz yeterliğe sahip bireyler, zorluk düzeyi yüksek olan çalışmalarla karşı karşıya kaldıklarında daha rahat ve verimli olabilirler. Düşük öz yeterlik inancına sahip kişiler ise yapacakları çalışmaların gerçekte olduğundan daha da zor olduğuna inanırlar. Bu tip bir düşünce; kaygıyı ve stresi arttırırken, kişinin bir sorunu en iyi şekilde çözebilmesi için gereken bakış açısını daraltır. Bu nedenle öz yeterlik inancı, bireylerin başarı düzeylerini çok güçlü bir şekilde etkilemektedir (Pajares, 2002).

Beden eğitimi; bireylerin fiziksel, duyuşsal ve bilişsel gelişimini sağlamak, günlük hayata ve iş koşullarına hazırlamak, ulusal bilinç ve yurttaşlık duygularını güçlendirmek amacı ile yapılan düzenli ve metotlu çalışmaların tamamıdır. Spor adamları bütün bunları bireylere sistemli bir şekilde aktaran kişidir. Bu noktada öz yeterlilik duygusu beden eğitimi öğretmeninde, antrenörlerde ve spor yöneticilerinde kilit noktayı oluşturmaktadır; çünkü yeterlilik inançları ne kadar yüksek olursa mesleğinde de o kadar başarılı ve verimli olacağı düşünülmektedir (Yılmaz ve ark., 2010) Spor, yapıcı ve üretici yetenekleri geliştirir, bireye iş, görev ve meslek sorumluluğu yükler, bununla birlikte kamu kaynaklarını ve milli enerji kaynaklarını koruyup iyi kullanma bilincini oluşturur (Kolayış ve Taşkiran, 2001).

Verilen kuramsal bilgilerden yola çıkarak ülkelerin ekonomik güç kaynaklarından biri olan sporun içinde bulunan bireylerin girişimcilik düzeyleri, ve genel yetkinlik inançlarının araştırılması önem kazanmaktadır. Çünkü yetkinlik inançları yüksek kişilerin girişimcilik düzeylerini etki ettiği düşünülmektedir. Spor, girişimcilik ve genel yetkinlik inançları üçgenini araştırılan alan yazın çok kısıtlı olduğu için bu araştırma beden eğitimi ve spor yüksekokulları ve fakültelerinde okuyan öğrenciler örnekleminde boşluğu doldurmak amacı ile yapılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın modeli

Araştırmada, betimsel araştırma modeli içerisinde en çok tercih edilen (Thomas ve Nelson, 1996); geniş gruplarla yürütülen, gruptaki kişilerin bir olgu veya olayla ilgili fikirlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışıldığı tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2005).

Araştırma Grubu

Örneklem Grubunu, beş farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören ve tesadüfi yöntem ile seçilmiş olan 486 kadın, 643 erkek olmak üzere toplam 1129 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre dağılımı Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Değişkenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	f	%	
Üniversite	Ahi Evran Ü.	338	29,9
	Niğde ÖHÜ.	305	27,00
	Erciyes Ü.	252	22,3
	Kırıkkale Ü.	234	20,07
Kariyer	Akademisyen Olmak	270	23,9
Hedefleri	Okuduğum işi yapmak	578	51,2

	Özel Spor Alanlarında çalışmak	122	10,8
	Kendi işimi kurmak	120	10,6
	Ticaret Yapmak	39	3,5
Gelecek Kaygısı	Evvet	793	70,2
	Hayır	336	29,8
Cinsiyet	Kadın	486	43
	Erkek	643	57

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, örneklem grubunu tanımlayabilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmış, daha sonra iki farklı anket uygulanmıştır.

Araştırmada ilk olarak Jerusalem ve Schwarzer (1992) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlama çalışmaları Çelikkaleli ve Çapri (2008) tarafından yapılmış olan Genel Yetkinlik İnancı Ölçeği kullanılmıştır. 10 maddeden oluşan ve Likert tipi bir ölçme aracı olan ölçek 1 "Doğru Değil" ve 4 "Tümüyle Doğru" biçiminde puanlanmaktadır. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında ölçeğin orijinalinde olduğu gibi tek boyuttan oluştuğu ve bu boyutun genel yetkinlik varyansın % 45.78 açıkladığı belirtilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmalarında iç tutarlık katsayısı .87, test-tekrar test korelasyon katsayısı ise, .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçme aracından alınan puanların yüksekliği genel yetkinlik inancının yüksek olduğu biçiminde değerlendirilmektedir. Bu çalışma çerçevesinde toplanan verilerden ölçme aracının iç tutarlık katsayısı .85 olarak bulunmuştur.

Araştırmada ikinci olarak Yılmaz ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilen ve 36 maddeden oluşan Girişimcilik Ölçeği kullanılmıştır. Anket cümleleri "Çok sık" (5)'den "Hiçbir zaman" (1)'e uzanan 5'li aralıklı ölçek formunda düzenlenmiştir. Ölçekten alınan en düşük puan 36, en yüksek puan 180 dir. Deneme uygulaması sonrası elde edilen veriler üzerinde Cronbach Alfa güvenilirlik analizleri ile faktör analizi (geçerlik analizi) gerçekleştirilmiştir. Temel Bileşenler Analizi ile gerçekleştirilen faktör analizi sonucu tüm maddelerin tek boyutta toplandığı görülmüştür. Güvenirlik analizleri sonucu ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,90 olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma çerçevesinde toplanan verilerden ölçme aracının iç tutarlık katsayısı .83,2 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri için aritmetik ortalama ve frekans dağılımları alınmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların gelecek kaygısı ve cinsiyet değişkeni ile anketlerin puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla t-Testi, kariyer hedefleri ile anketlerin puanları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için ise .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Araştırma Grubunun Genel Yetkinlik ve Girişimcilik Ölçeği Ortalamalarına ilişkin tablo

Ölçekler	N	Min	Max	Ort
Genel Yetkinlik Ölçeği	1129	10	40	32,34
Girişimcilik Ölçeği	1129	36	180	141,23

Araştırma grubunun genel yetkinlik ve girişimcilik ölçeği ortalamaları tablo 2 de görülmektedir. Araştırma bulgularına genel olarak bakıldığında, araştırma grubunun yüksek yetkinlik inancına (Ort: 32,34) ve yüksek girişimcilik düzeyine (Ort: 141,23) sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Genel Yetkinlik İnancı ve Girişimcilik Düzeylerinin Gelecek ile İlgili Kariyer Hedefleri Değişkenine göre Kruskal Wallis Sonuçları

Ölçekler	Değişkenler	f	%	Mean Rank	sd	X2	p	Fark	
Genel Yetkinlik Ölçeği	Kariyer Hedefleri	Akademisyen Olmak	270	23,9	599,70	4	9,794	,044	-
		Okuduğum işi yapmak	578	51,2	538,77				
		Özel Spor Alanlarında çalışmak	122	10,8	561,92				
		Kendi işimi kurmak	120	10,6	591,63				
		Ticaret Yapmak	39	3,5	641,22				
Girişimcilik Ölçeği	Kariyer Hedefleri	Akademisyen Olmak	270	23,9	595,26	4	8,445	,077	-
		Okuduğum işi yapmak	578	51,2	546,47				
		Özel Spor Alanlarında çalışmak	122	10,8	529,81				
		Kendi işimi kurmak	120	10,6	611,78				
		Ticaret Yapmak	39	3,5	596,31				

Tablo 3’de gelecekle ilgili kariyer hedefleri değişkeni ile genel yetkinlik ve girişimcilik ölçeği ortalamaları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları aralarında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p>,05$).

Tablo 4. Araştırma grubunun Genel Yetkinlik İnancı ve Girişimcilik Düzeylerinin Gelecek Kaygısı Değişkenine göre t-testi tablosu

Ölçekler	Gelecek Kaygısı	N	\bar{x}	s	sd	t	p
Genel Yetkinlik Ölçeği	Var	793	32,10	5,47	1227	2,248	,025
	Yok	336	32,89	5,23			
Girişimcilik Ölçeği	Var	793	140,92	21,24	1227	,742	,465
	Yok	336	141,96	22,08			

Tablo 4’de araştırma grubunun genel yetkinlik inancı ve girişimcilik düzeylerinin gelecek kaygısı değişkenine göre t-testi tablosu verilmiştir. Yapılan t-Testi analizi sonuçları, öğrencilerin genel yetkinlik ölçeği puan ortalamaları ve girişimcilik ölçeği puan ortalamaları ile gelecekle ilgili bir kaygısının olup olmaması değişkeni arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığını göstermektedir ($p>,05$).

Tablo 5. Araştırma grubunun Genel Yetkinlik İnancı ve Girişimcilik Düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre t testi tablosu

Ölçekler	Cinsiyet	N	\bar{x}	s	sd	t	p
Genel Yetkinlik Ölçeği	Kadın	486	32,38	5,32	1227	,222	-
	Erkek	643	32,31	5,48			
Girişimcilik Ölçeği	Kadın	486	141,85	21,36	1227	,842	-
	Erkek	643	140,76	21,59			

Tablo 5’de ise araştırma grubunun genel yetkinlik inancı ve girişimcilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre t testi tablosu verilmiştir. yapılan analiz sonuçları, öğrencilerin genel yetkinlik ölçeği puan ortalamaları ve girişimcilik ölçeği puan ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığını göstermektedir ($p>,05$).

TARTIŞMA

Bu çalışmada beden eğitimi ve spor yüksekokullarında lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin genel yetkinlik inançları ve girişimcilik düzeylerinin farklı demografik değişkenlerle belirlenmesi amaçlanmıştır.

Üniversiteli öğrencilerin meslek alanları ve sosyal yetkinlikleri ileride yeni nesillerin yetişmesinde için önemli bir olgudur. 4 yıl boyunca alınan eğitimin öğrencilere olumlu katkı sağlaması, kendilerine güvenleri, yeterlilik inançlarının ve girişimcilik özelliklerinin gelişmesi de beklenen bir sonuçtur. Günümüz dünyanın en büyük problemlerinden birisi olan işsizlik, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tarafından kalıcı olarak yok edilmek istenmekte, bu istek doğrultusunda da girişimciliğe destek vermektedir. Yeni iş yerleri ve iş olanakları ülkelerin ekonomik gelişmesini desteklemekte ve işsizlik sorununun giderilebilmesine yardımcı olmaktadır. Ekonomiye olan etkisi, küreselleşen dünyada sosyal ağlar yaratması, spor

salonları açılması, kulüpler kurulması, büyük çaplı uluslararası organizasyonlara aracı olması ve bunun haricinde de birçok ekonomik aktivite ile ilişkili olması sporun girişimcilik için de önemli bir alan olarak karşımıza çıkmasını sağlamaktadır. Girişimci bireylerin ikna kabiliyetinin, maceracılık hevesinin, tutku, hırs, iyi gözlemci, yapacağı iş dalında kendini yetkin, yeterli hissetmesi gibi özelliklere de sahip olması gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında beden eğitimi ve spor yüksekokulları ve fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin yetkinlik düzeyleri ve girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi ve bu özellikleri etkileyen faktörlerin tespit edilmesi önem kazanmaktadır.

Araştırma bulgularında, grubunun yüksek yetkinlik inancına (Ort: 32,34) ve yüksek girişimcilik düzeyine (Ort: 141,23) sahip olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2). Ortaya çıkan sonuç, spor bilimleri alanında eğitim alan öğrencilerin kendi yetkinliklerine güvendiği, sorumluluk sahibi oldukları ve hırslı, bir işi yaparken ikna edici, risk alabilen, yüksek girişimcilik özelliklerine sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca üniversitede aldıkları eğitimin bu sonuçlara etki etmesinin yanı sıra, sporun bireylerin fiziksel, sosyal ve duygusal yönden gelişmesine olumlu katkılarının da etkisi olduğu da düşünülebilir. Çünkü spor bireyi tüm yönleriyle geliştiren bir faaliyettir. Sonuçlar değerlendirildiğinde spor alanlarında çalışan yönetici, antrenör ve spor bilimcilerin gelecekte başarılı öğrenciler ve sporcular yetiştireceği, yönetim kadrosunda çalışan kişilerin başarılı faaliyetlerde bulunacağı ve böylece ülke gelişimine özellikle de spor alanındaki gelişmelere fırsat yaratacağı düşünülmektedir.

Tablo 3’de araştırma grubunun okuduğu işi yapmak istemeleri (%51,2) kariyer hedeflerinin başında gelmektedir. Bu normal bir sonuçtur. Yoğun uğraşlar sonucunda kazanılan bir okul ve geçirilen 4 yıllık bir eğitim süreci sonunda öğrencilerin eğitim aldıkları işi yapmak istemeleri çok doğaldır. Grubun %23,9 ise akademisyen olma planları yapmaktadır. Akademisyenliğin zorlu süreci göz önüne alındığında öğrencilerin derslerine ve spor bilimine önem verdikleri, araştırma yapmaktan hoşlandıkları ve kendilerini bilimsel yönden geliştirme isteği içinde oldukları söylenebilir. Grubun %10,8’ü özel spor alanlarında çalışmak, %10,6’u ise kendi işini kurmak istemektedir. Beden eğitimi bölümü mezunu olan kişilerin özel spor alanlarında çalışmak veya kendi işini kurmak istemeleri de gayet normal karşılanmalıdır. %3,5 ise ticaret yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Yapılan istatistik sonucunda grubun kariyer hedeflerinin farklılığı girişimcilik ve genel yetkinlik düzeylerini etkilememektedir. Ancak puan ortalamalarına bakıldığında “Ticaret yapmak istiyorum ” diyen öğrencilerin genel yetkinlik inanç düzeylerinin diğerlerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum ticaret yapmak isteyen öğrencilerin kendilerini daha fazla yeterli gördüğünü göstermektedir. Girişimcilik Düzeylerine bakıldığında ise en yüksek ortalama “Kendi işimi kurmak istiyorum” cevabını veren öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bulgularda farklılığın tespit edilmemesi, grubun yüksek yetkinlik ve girişimcilik özelliklerine sahip olmaları, spor bilimleri eğitimi veren okullarda birbirlerine benzer eğitim almaları, yaşlarının birbirlerine yakın olması gibi faktörlerden kaynaklanabileceği gibi, öğrencilerin gelecekte beklenenin farklılığından da kaynaklanabilir.

Tablo 4’deki t-Testi analizi sonuçları, grubun genel yetkinlik ölçeği puan ortalamaları ve girişimcilik ölçeği puan ortalamaları ile gelecekle ilgili bir kaygısının olup olmaması değişkeni arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığını göstermektedir. Sonuçlar araştırma grubunun gelecekte kaygılı olduğunu göstermektedir ancak bu durumun yetkinlik ve girişimcilik düzeylerini etkilememesi güzel bir sonuçtur çünkü kaygı olumsuz bir duygu

durumdur ve insanların davranışlarında doğru karar alma yeteneklerini olumsuz olarak etkileyebilir. Kaygı seviyesi yükseldikçe bireyler doğru karar almadan ve yeteneklerini sergileyebilmekten uzaklaşabilir (Karabulut ve ark. 2013)

Araştırmadaki diğer bulgu araştırma grubunun cinsiyet değişkeninin hem yetkinlik inançlarını, hem de girişimcilik düzeylerini etkilemediği şeklindedir (Tablo 5). Cinsiyetler arasında fark çıkmaması, spor bilimleri eğitimi alan öğrencilerin okula girerken özel yetenek sınavlarına tabi tutulması dolayısı ile benzer yeteneklere sahip oldukları düşünüldüğünde doğal karşılanabilir. Girişimcilik ile ilgili Cengiz ve ark. (2016), Bilge ve Bal (2012) ve Yılmaz (2014)'in çalışmaları, yetkinlik-yeterlilik ile ilgili Pekel (2016), Abbasoğlu (2011), Sandıkçı ve Öncü (2013) çalışmaları araştırma bulgularını desteklemektedir. Ancak Türkmen ve İşbilir (2014), Wang (2004) yaptıkları çalışmalarda erkeklerin girişimcilik düzeylerinin, ve Yetkinlik inançlarının yüksek olduğunu, Demir ve ark. (2015), Yüzüak (2010) kadınların girişimcilik düzeylerinin, ve Yetkinlik inançlarının yüksek olduğunu tespit etmişleridir. Bu çalışmalarda araştırma bulgularını desteklememektedir. Sonuçların farklılığı, kullanılan ölçeklerin değişkenliğinden veya araştırma gruplarının farklılığından kaynaklanmış olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin genel yetkinlik inançları ve girişimcilik düzeylerinin farklı demografik değişkenlerle belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın sonucunda, araştırma grubunun yüksek genel yetkinlik inancına ve girişimcilik düzeyine sahip olduğu, gelecek kaygılarının olduğu, gelecek kaygıları, gelecekle ilgili kariyer hedefleri ve cinsiyet değişkenleri ile Genel Yetkinlik İnancı ve Girişimcilik Eğilimi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, tespit edilmiştir.

Literatür incelendiğinde girişimcilik düzeyi ve özyeterlilik, mesleki yeterlilik, akademik özyeterlilik konularında çalışmalar bulunmasına karşın, genel yetkinlik inancı ve girişimcilik eğilimi ile ilgili çalışmalar yok denecek kadar azdır. Elde edilen bulgular ve incelenen literatürler sonucunda şu öneriler getirilebilir.

- Genel yetkinlik inancı ve girişimcilik eğilimi ile ilgili çalışmalar artırılmalıdır.
- Üniversitelerde girişimcilik eğitime daha fazla önem verilmelidir.
- Üniversiteler öğrencilerin genel yetkinlik düzeylerini geliştirici faaliyetlerde bulunmalıdır.
- Farklı üniversitelerde ve bölümlerde bu çalışma yeniden yapılmalı ve çalışmalar birbirleri ile bulgular tartışılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Abbasoğlu, E. (2011). *Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ve Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
2. Bandura, A.(1986). *Social Foundations Of Thought And Actions*, Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
3. Bilge, H.,& Bal, V. (2012). *Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(16),131-148. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/215334>
4. Bozkurt, Ö.Ç.(2011). *Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler Ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*. Ankara; Detay Yayıncılık.
5. Bridge, S., O’Neil K., & Martin, F. (1998). *Understanding Enterprise, Entrepreneurship And Small Business*, London: Macmillan Business
6. Cengiz, R., Serdar, E., & Donuk, B. (2016). *Analyzing The Level Of Mindfulness And Entrepreneurship Of The University Students*, International Journal of Social Sciences and Education Research / Online, <http://dergipark.gov.tr/ijsser> , 2 (4).
7. Chelariu, C., Brashear, G.T., Osmonbekov, T., & Zait, A. (2008). *Entrepreneurial Propensity In A Transition Economy: Exploring Micro-Level And Meso-Level Cultural Antecedents*, Journal of Business & Industrial Marketing, 23(6), 405-415
8. Choi, N. (2004). *Sex Role Group Differences İn Specific, Academic, And General Selfefficacy*. The Journal Of Psychology, 138 (2); 149–159. DOI:[10.3200/JRLP.138.2.149-159](https://doi.org/10.3200/JRLP.138.2.149-159)
9. Çelikkaleli, Ö.,& Çapri, B. (2008) *Genel Yetkinlik İnancı Ölçeği’nin Türkçe Formunun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması*, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7 (3);93-104 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/cusosbil/article/view/5000001304/5000001995>
10. Demir, A.Z., Eliöz, M., Çebi, M., & Sezen, S. (2015). *Girişimcilik Ve Girişimci Üniversite: Spor Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma*, OMU Journal of faculties education. 34(1), 198-212 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/omuefd>
11. Ekmekçi, Y.A.,& İrmiş, A. *Entrepreneurship And Sport*, <https://www.avekon.org/papers/754.pdf>
12. Gibb, A.A. (1987). *Enterprise Culture- Its Meaning and Implications for Education and Training*, Journal of European Industrial Training, 11.
13. Gibb, A.A., & Ritchie, J. (1982). *Understanding The Process of Starting A Small Business*, European Small Business Journal, 1 (1). [http:// doi/abs/10.1177/026624268200100102](http://doi.org/10.1177/026624268200100102)
14. Hallak, R., Brown, G., & Lindsay, J.N. (2011). *The Place Identity - Performance Relationship Among Tourism Entrepreneurs: A Structural Equation Modelling Analysis*, Tourism Management, 33(1), 143-154. [http:// doi/abs/10.1108/13552550510580825](http://doi.org/10.1108/13552550510580825)
15. Hindle K, Yencken J, (2004). *Public Research Commercialisation, Entrepreneurship and New Technology Based Firms: An Integrated Model*. Technovation, (24) 793-803. www.Elsevier.Com/Locate/Technovation
16. Jerusalem, M., & Schwarzer, R. (1992). *Self-Efficacy As A Resource Factor in Stress Appraisal Processes*. In R. Schwarzer (Ed.), *Self-Efficacy: Thought Control of Action* (pp. 195–213). Washington, DC: Hemisphere.
17. Karabulut, E.O., Atasoy, M., Kaya, K., Karabulut, A. (2013). *13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi*, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 14 (1); s. 243-253
18. Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (14.Basım)*. Ankara: Nobel Yayın & Dağıtım.
19. Kolayış, H., & Taşkıran, Y. (2001). *Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetenek Seçimindeki Rolü*. Uludağ Üniversitesi II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyum Kitabı, ss.164, AK MAT Matbaacılık, Bursa.
20. Lambing, P., & Charles, R. (2000). *Entrepreneurship*, Second Edition, New York: Prentice Hall. (9-17).

21. Lekoko, M., Rankhumise, E.M., & Ras, P. (2012). *The Effectiveness Of Entrepreneurship Education: What Matters Most?*, African Journal of Business Management, 6(51), s.12023–12033. [http:// DOI: 10.5897/AJBMx12.001](http://DOI:10.5897/AJBMx12.001)
22. Pajares F.,(2002) *Overview of Social Cognitive Theory and of Self efficacy*, s.14. [Online] <http://www.emory.edu/EDUCATION/MFP/eff.html>
23. Pekel, A. (2016) *Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğretim Gören Öğrencilerin Akademik Öz Yeterlilikleri Ve Üniversite Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Erciyes Üniversitesi, Beden eğitimi ve Spor Anabilimdalı, Kayseri.
24. Ratten, V., (2010). *Developing a Theory of Sport-Based Entrepreneurship*, Journal of Management and Organization, 16, 557-565. <https://doi.org/10.1017/S1833367200001930>
25. Sandıkçı, M.,& Öncü, E. (2013). *Beden Eğitimi ve Diğer Alanlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Yeterlik Algıları ve Tutumlarının Belirlenmesi*, Pamukkale Journal of Sport Sciences, 4(1),135-151.
26. Shane, S., Venkataraman, S. (2000). *The Promise of Entrepreneurship as A Field Of Research*, Academy of Management Review. 25(1): 217-226. Online <https://www.jstor.org/stable/259271>
27. Smilor, W.R., & Sexton, D.I. (1996). *Leadership and Entrepreneurship: Personal and organizational development in entrepreneurial ventures*, Lon: Qurum Books,
28. Tağraf, H.ve Muhsin H. (2008). *Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin “Girişimsel Öz Yetkinlik” Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma*, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3(2), s.91–111.
29. Thomas, J.R.,& Nelson, J.K. (1996). *Research Methods in Physical Activity* (3rd ed.). Champaing, IL: Human Kinetics.
30. Türkmen, M., & İşbilir, U., (2014). *Entrepreneurship Effect Of Tendency Of Socio-Demographic Characteristics of University Students*, CBÜ Bed Eğt Spor Bil Dergisi / CBU J Phys Edu Sport Sci . 9(2) 18-28.
31. Wang, K.C. & Wong, P.K. (2004). *Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore*”, Technovation, 24; 163-172 [https://doi.org/10.1016/S0166-4972\(02\)00016-0](https://doi.org/10.1016/S0166-4972(02)00016-0)
32. Wiklund, J., & Shepherd, D. (2005). *Entrepreneurial Orientation and Small Business Performance: A Configurational Approach*, Journal of Business Venturing, 20, 71-91.
33. Yılmaz, A.S., (2014). *Bir Sosyal Değişim Ajanı Olarak Girişimcilik Eğitimi*, Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks, 6 (1); 297-310. <http://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewFile/577/577>
34. Yılmaz, B.,& Türk, N. (2010). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi (Nevşehir İli Örneği)*, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi,12 (2), 85–90.
35. Yılmaz, E.,& Sünbül, A.M. (2009). *Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 21, 195-203. <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/318/300>
36. Yüzüak, E., (2010). *Onsekiz Mart Üniversitesi”nde Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler: Biga İ.İ.B.F. örneği*, Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
37. Zhang, J. X., & Schwarzer, R. (1995). *Measuring Optimistic Self-Beliefs: A Chinese Adaptation of The General Self-Efficacy Scale*. Psychologia, 38 (3), 174-181. <http://psycnet.apa.org/record/1996-35921-001>.